

Autorské právo

Osobou pasivně věcně legitimovanou ve sporu o odstranění následků zásahu do autorského práva je zásadně původce takového zásahu, tj. rušitel autorského práva. Za rušitele autorského práva je nutné považovat osobu, která svým jednáním na vlastní odpovědnost naplní znaky skutkové podstaty reprobovaného jednání podle autorského zákona. Zpravidla jde o osobu neoprávněného uživatele díla, tj. osobu, která dílo sama užila, anebo se tak stalo prostřednictvím někoho jiného, jehož jednání se této osobě deliktně přičítá. Jde-li o ochranu osobnostních práv autorských, je rušitelem osoba, která, ač jí může svědčit právo dílo užít, poruší některé z práv uvedených v § 11 odst. 1 až 3 autorského zákona. Tak tomu bude například tehdy, užívá-li sice dílo na základě smluvní či zákonné licence, avšak konkrétním jednáním (zejména úpravou či jinou změnou díla) zasáhne do autorova práva na nedotknutelnost díla, popř. takovým jednáním sníží hodnotu díla.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 27 Cdo 1079/2020-113 ze dne 28.6.2021)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. H., bytem XY, zastoupeného JUDr. F.V., advokátem, se sídlem v P., proti žalované JIZERA INVEST s. r. o., se sídlem v P., zastoupené Mgr. P.B., advokátem, se sídlem v P., o ochranu autorského práva, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 32 C 34/2017, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 12. 2019, č. j. 3 Co 89/2019-66, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 12. 2019, č. j. 3 Co 89/2019-66, v části, již odvolací soud změnil výrok I. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2019, č. j. 32 C 34/2017-44, se ruší a věc se v tomto rozsahu vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

[1] Žalobou doručenou Městskému soudu v Praze dne 4. 12. 2017 se žalobce na žalované domáhá odstranění velkoplošné reklamní plochy - billboardu a všech částí velkoplošné reklamní obrazovky (vše dále též jen jako „velkoplošná reklama“) z průčelí domu v XY (dále též jen „dům“ nebo „stavba“) a zaplacení 200.000 Kč jako přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou porušením jeho autorských práv. Žalobce tvrdí, že jako autor architektonického návrhu domu (dále též jen „dílo“) neposkytl souhlas s tím, aby byl dům zakryt velkoplošnou reklamou. Žalobce má za to, že došlo ke „zkomolení díla“ a že „dílo je užíváno způsobem, který snižuje jeho hodnotu, a to na první pohled výrazně“.

[2] Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22. 5. 2019, č. j. 32 C 34/2017-44, zamítl žalobu o odstranění velkoplošné reklamy z průčelí domu (výrok I.), zamítl žalobu o zaplacení 200.000 Kč (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.).

[3] Soud prvního stupně vyšel z toho, že:

1) Žalobce je autorem díla.

2) Velkoplošná reklama je umístěna na lešení stojícím na chodníku před domem.

[4] Na takto ustaveném základě soud uzavřel, že „pokud žalovaná tvrdí, že lešení je umístěné před domem a na něm je zachycena reklamní plocha, a že ona není vlastníkem těchto, nemůže žalovaná sama prokázat, že něco není. V tomto rozsahu je důkazní břemeno na žalobci, a ten k této skutečnosti nenavrhl naprosto žádné důkazy“.

[5] „Kromě toho“ měl soud za to, že se žalobce nemůže domáhat odstranění následků zásahu do jeho práva, neboť „pojmově tento případ neodpovídá ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) zákona č. [121/2000](#) Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Již pojmově příkladmo vyjmenované 4 body v zákoně svědčí o tom, že by se muselo jednat o užití rozmnoženin, zničení neoprávněně zhotovené rozmnoženiny, zničení neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny výrobků či zničení nástrojů používaných k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny“.

[6] Soud neměl „za prokázané, že by stojícím lešením, na kterém je zřejmě zachycena reklama, neboť způsob uchycení z fotografií zřejmý naprosto není, měla žalovaná zasáhnout do autorského práva žalobce ke stavbě jako architektonickému dílu. Muselo by být prokázáno, že se jedná o způsob užití budovy“. Lešení, byť překryté velkoplošnou reklamou, podle soudu nezasahuje do díla, neboť stojí na chodníku. Je „notoricky známou skutečností, že stavba lešení podléhá souhlasu vlastníka chodníku, v tomto případě zřejmě hlavního města Prahy, a podléhá tak správnímu řízení, do kterého občanskoprávní soud není oprávněn zasahovat“.

[7] Jde-li o požadavek na zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, soud dospěl k závěru, podle něhož „stavba jako architektonické dílo nebyla nijak narušena, to, že momentálně není vidět, není relevantní“. Podle soudu je věc třeba „posuzovat z hlediska objektivního, objektivně k žádnému zásahu do stavby jako takové nedošlo, subjektivní dojem žalobce, že je poškozen tím, že stavba momentálně není vidět, není relevantní“.

[8] Vrchní soud v Praze k odvolání žalobce v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. tak, že žalované uložil na její náklady odstranit velkoplošnou reklamu z průčelí domu, a ve výrocih II. a III. jej zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

[9] Odvolací soud doplnil dokazování fotografiemi velkoplošné reklamy zachycujícími stav ke dni 30. 11. 2019 a vyšel dále z toho, že:

1) „Lešení na chodníku“ je umístěno před sousední budovou, velkoplošný billboard je umístěn přivázáním přímo na původní konstrukci průčelí, která je pevně zapuštěna přímo do domu.

2) Na střeše domu je umístěna reklamní obrazovka.

[10] Odvolací soud, na rozdíl od soudu prvního stupně, dospěl k závěru, podle něhož „přípevnění billboardu na větší část domu představuje snížení hodnoty díla, stejně jako představuje snížení hodnoty díla přípevnění konstrukce reklamní obrazovky na střešní frontě domu. Dochází tak ke změně dokončené stavby, která nemá odpovídající důvod, totéž platí ohledně připoutání reklamního billboardu“. Umístění velkoplošného billboardu a „reklamních obrazovek“ na střeše domu proto podle odvolacího soudu představuje zásah do autorského práva žalobce k dílu.

[11] Je-li „nepochybné, že žalobce je jediným autorem díla a žalovaná je současnou vlastníci domu, je zřejmé, že žalobce je věcně aktivně legitimován uplatňovat nároky podle autorského zákona. Není pravdou, že by žalobce netvrdil, že došlo k zásahu do díla, naopak tvrzený zásah byl vlastním důvodem podání žaloby“.

[12] Odvolací soud měl oproti soudu prvního stupně rovněž za to, že nárok žalobce je podřaditelný

pod § 40 odst. 1 písm. d) autorského zákona. Přisvědčil žalobci, že výčet nároků autora podle uvedeného ustanovení je „toliko demonstrativní a není důvod domnívat se, že by se autor nemohl domáhat odstranění umístěného prvku, který komolí jeho dílo“.

[13] Závěr soudu prvního stupně, podle něhož je žaloba ve vztahu k přiměřenému zadostiučinění ve výši 200.000 Kč nedůvodná, považoval odvolací soud za nepřezkoumatelný a přinejmenším za předčasný, neboť soud prvního stupně (s ohledem na nesprávný závěr, podle něhož nedošlo k zásahu do autorského práva žalobce) nezkoumal závažnost narušení, dobu jeho trvání apod.

[14] Proti rozsudku odvolacího soudu (podle obsahu v rozsahu té části výroku, jíž odvolací soud změnil výrok I. rozsudku soudu prvního stupně) podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíc za to, že v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena otázka pasivní věcné legitimace ve sporu o odstranění následků zásahu do autorského práva, jež mělo být porušeno tím, že osoba odlišná od vlastníka stavby, která je rozmnoženinou (napodobeninou) architektonického díla, bez souhlasu autora umístila na stavbu reklamní zařízení.

[15] Dovolatelka tvrdí, že se stala vlastnící domu v roce 2015 a že velkoplošná reklama, která je „namontována“ již minimálně od roku 2006, nebyla součástí kupní smlouvy, na jejímž základě dům nabyta. Dovolatelka není vlastnící velkoplošné reklamy ani osobou, která dům velkoplošnou reklamou „zatížila“. Žalován měl být vlastník velkoplošné reklamy. V průběhu řízení dovolatelka namítala, že probíhá řízení u stavebního úřadu o dodatečném povolení „stavby pro reklamní zařízení“, v němž je zjišťován vlastník velkoplošné reklamy, a že nemůže odstraňovat reklamní zařízení ve vlastnictví třetí osoby, neboť se „vystavuje riziku porušení cizích vlastnických práv a rovněž riziku vzniku škody, nehledě na skutečnost, že dovolatelka nemá žádné informace o technickém stavu instalace, a není tedy schopna ani odstranění bezpečně provést“. Odvolací soud se podle dovolatelky „nijak blíže“ nevypořádal s tím, že vlastník velkoplošné reklamy může být rozdílný od vlastníka domu, když pouze uvedl, že „je v reálné i v právní moci žalované, tyto předměty z průčelí domu odstranit“.

[16] Dovolatelka, odkazujíc na příslušná ustanovení zákona č. [50/1976](#) Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), namítá, že velkoplošná reklama je stavbou pro reklamu a není ani součástí ani příslušenstvím domu. Postup odvolacího soudu, který považuje za protizákonný a protiústavní, by podle jejího názoru mohl být zneužíván k obcházení předpisů o stavebním řízení, obchází se jím ochrana vlastnického práva třetích osob a ukládají se povinnosti subjektu, který neporušil žádná práva a má napravovat na své náklady zásahy jiných osob.

[17] Odvolací soud se podle dovolatelky „rovněž nevypořádal s námitkou promlčení nároku, když je evidentní, a to i z podání žalobce, že o stavu dlouhodobě věděl, ale nic proti tomu nečinil, a to minimálně již od roku 2006. Minimálně od tohoto roku mohl své právo uplatnit. Dovolatelka nabyta dům až v roce 2015, a to s tím, že stavby pro reklamu nejsou předmětem kupní smlouvy. Minimálně je v rozporu s dobrými mravy jednání žalobce, který o zakrytí domu věděl, ale insolvenční správkyňi (prodávající) o svých nárocích nijak neinformoval a pouze čekal, až dům koupí zájemce a toho bude možné podstatně lépe žalovat než insolvenčního správce. Paradoxně tak vlastně není vyloučeno, že skutečným vlastníkem stavby pro reklamu může být zprostředkovaně i žalobce přes zahraniční SPV, když skutečný vlastník společnosti, která vystupuje ve stavebním řízení, není znám.“

[18] Dovolatelka rovněž namítá, že podle § 7 odst. 1 a 2 o. s. ř. soudy „rozhodovaly ve věci, kde nebyla dána jejich pravomoc“, rozhodnutí není možné vykonat a že žalobce měl veškeré své připomínky uplatnit v řízení před stavebním úřadem v řízení o umístění stavby.

[19] Dovolatelka navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, případně aby rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že rozhodnutí soudu prvního

stupně potvrdí.

[20] Žalobce ve vyjádření k dovolání žalované považuje dovolání za vadné, nepřijatelné a nedůvodné a navrhuje, aby je Nejvyšší soud odmítl, případně zamítl.

[21] Při formulaci námitek týkajících se promlčení žalobou uplatněného nároku a rozporu jednání žalobce s dobrými mravy dovolatelka neuvádí, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. V důsledku této vady (§ 241a odst. 2 o. s. ř.), již dovolatelka neodstranila v dovolací lhůtě (§ 241b odst. 3 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud nemohl učinit odpovídající závěr o přípustnosti dovolání k řešení (případných) otázek hmotného či procesního práva těmito námitkami otevřených; proto se jimi nezabýval (srov. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 31 Cdo 3931/2013, uveřejněného pod číslem 15/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS-st. 45/16).

[22] Dovolání je však přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení dovolatelkou otevřené otázky pasivní věcné legitimace ve sporu o odstranění následků zásahu do autorského práva, v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu v popsáných souvislostech dosud neřešené.

[23] Podle § 40 odst. 1 písm. d) autorského zákona autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, může se domáhat zejména odstranění následků zásahu do práva, zejména

1. stažením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2 z obchodování nebo jiného užití,
2. stažením z obchodování a zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2,
3. zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2,
4. zničením nebo odstraněním materiálů a nástrojů použitých výlučně nebo převážně k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky podle § 43 odst. 2.

[24] Osobou pasivně věcně legitimovanou ve sporu o odstranění následků zásahu do autorského práva je zásadně původce takového zásahu, tj. rušitel autorského práva. Za rušitele autorského práva je nutné považovat osobu, která svým jednáním na vlastní odpovědnost naplní znaky skutkové podstaty reprobovaného jednání podle autorského zákona. Zpravidla jde o osobu neoprávněného uživatele díla, tj. osobu, která dílo sama užila, anebo se tak stalo prostřednictvím někoho jiného, jehož jednání se této osobě deliktálně přičítá [srov. TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. § 40 (Prostředky přímé ochrany práva autorského). In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 509 a 510].

[25] Jde-li o ochranu osobnostních práv autorských, je rušitelem osoba, která, ač jí může svědčit právo dílo užít, poruší některé z práv uvedených v § 11 odst. 1 až 3 autorského zákona. Tak tomu bude například tehdy, užívá-li sice dílo na základě smluvní či zákonné licence, avšak konkrétním jednáním (zejména úpravou či jinou změnou díla) zasáhne do autorova práva na nedotknutelnost díla, popř. takovým jednáním sníží hodnotu díla.

[26] V poměrech projednávané věci žalobce netvrdil jakého konkrétního zákonem reprobovaného jednání, v jehož důsledku mělo dojít k porušení jeho absolutního autorského práva, se měla

dovolatelka dopustit. Ze samotné skutečnosti, že je dovolatelka vlastnící domu, nelze bez dalšího dovodit její právo (natož povinnost) odstranit velkoplošnou reklamu.

[27] Dospěl-li proto odvolací soud k závěru, podle něhož „umístění“ velkoplošné reklamy představuje zásah do autorského práva žalobce k dílu, neboť tím byla snížena jeho hodnota, aniž se zabýval tím, zda velkoplošnou reklamu „umístila“ přímo dovolatelka (odvolací soud se ostatně ani nezabýval tím, zda má dovolatelka k velkoplošné reklamě vlastnické či jiné právo umožňující s velkoplošnou reklamou nakládat), je jeho právní posouzení pasivní věcné legitimace dovolatelky neúplné, a tudíž nesprávné.

[28] Pouze pro úplnost Nejvyšší soud dodává, že stěžejní závěry odvolacího soudu, podle nichž architektonický návrh domu je autorským dílem a připevnění billboardu na větší část domu a konstrukce reklamní obrazovky na střešní frontě domu představuje snížení hodnoty díla, pak dovolatelka nenapadá, a k dovolacímu přezkumu je tudíž neotevřena.

[29] Je-li dovolání přípustné, přihlíží Nejvyšší soud i ke zmatečným vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., jakož i k jiným vadám řízení, jež mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). Zmatečná vada ve smyslu § 229 odst. 1 písm. a) o. s. ř. je dána tehdy, jestliže bylo rozhodnuto ve věci, která nenáleží do pravomoci soudů.

[30] Pravomoc projednat a rozhodnout spor o odstranění následků zásahu do autorského práva má soud v občanském soudním řízení, neboť jde o spor vyplývající z poměrů soukromého práva, který podle zákona neprojednávává a nerozhoduje o něm jiný orgán (srov. § 7 odst. 1 o. s. ř.). Námitka dovolatelky, podle níž projednání a rozhodnutí věci není v pravomoci soudů, je tudíž nedůvodná.

[31] Jelikož právní posouzení věci, na němž spočívá rozsudek odvolacího soudu, není správné (dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem), Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. v napadeném rozsahu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušování řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)